

Zapiski, ocene in poročila

JAKOB ŠOLAR — SEDEMDESETLETNIK

Konec aprila 1966 je dosegel sedemdeset let Jakob Šolar. Rodil se je 29. IV. 1896 na Rudnu v Selški dolini. Po dovršenem bogoslovju (1919) je študiral slovenščino in francoščino na ljubljanski filozofski fakulteti (1919—1922), v fonetiki, jezikoslovju in literarnih vedah pa se je specializiral v Parizu (1922—1924). Po diplomi je do aprila 1941, ko so ga Nemci pregnali, bil profesor na šentviški gimnaziji, nato do 1944, ko je moral v Dachau, na istem zavodu v Ljubljani. Po vojni je bil več let znanstveni in višji znanstveni sodelavec Inštituta za slovenski jezik pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Na slavističnem področju je bil ali je še dejaven: 1. kot organizator institucij, ki so naš pouk jezika in slovstva na nekdanji nižji gimnaziji dvignile na znatno višjo stopnjo; 2. kot soavtor jezikovnih priručnikov; 3. kot znanstveni delavec in organizator.

Glede prvega: v profesorskem društvu je sprožil ustanovitev odseka za šolske knjige in ga vodil do 1941; dal je pobudo za spisovanje dobrih učnih knjig; zamislil in uredil je leposlovno zbirko Cvetje iz domačih in tujih logov (20 + 2 zvezka), prednico povojnega Klasja in Kondorja; bil je eden izmed sestavljavcev novih čitank za nekdanjo nižjo gimnazijo.

Soavtor je naslednjih učbenikov: Breznikove *Slovenske slovnice* (3. in 4. izdaja, paragr. 1—6), *Slovenske slovnice III—IV* (1940), *Slovenske slovnice 1947* (in 1956 in 1964), *Slovenske jezikovne vadnice za nižje gimnazije* (I. del 1952). Ti priručniki pomenijo v marsičem (npr. posebno v glasoslovju) korak naprej od Breznikovih; je pa res, da je v njih zaradi velikega števila soavtorjev, znanstveno precej heterogenih, oškodovana potrebna enotnost pogledov in enaka zanesljivost podatkov in utemeljitev v posameznih slovnicih področjih. (To in ono je sploh boljše pri Brezniku.)

Šolarjev znanstveni jezikoslovni lik kaže širšemu občinstvu predvsem teoretično ozadje poglavij o slovenskem glasoslovju v *Slovenskih slovnica* in *Slovenskem pravopisu* 1962 (pa tudi 1950), znanstvenemu interesentu pa zlasti razprave in članki o slovenskem glasoslovju (deloma tudi zgodovinskem) in pravopisu. Primerno pozornost zasluži Šolarjevo recenentstvo znanstvenih del (ocenjeval je F. Ramovša, F. Bezljaja, A. Bajca, v uvodu knjige *Jezik naših časnikarjev in pripovednikov* tudi A. Breznika). Ob Breznikovih raziskavah jezika in stila naših časnikarjev in pripovednikov je razvil močno primerno stališče do vprašanja jezikovne čistosti. — Sicer je še poročal o marsikaterem jezikoslovnem delu.

Objavljal je v AslPh, ČJKZ, S, Cvetju, SR, SJ, JiS. (Kot sem obveščen, izide bibliografija njegovih del v Glasniku Mohorjeve družbe).

Jakob Šolar je eden izmed ustanoviteljev Slavističnega društva (ki ima tudi status znanstvene institucije), ves čas je bil v uredništvu njegovega predvojnega glasila (*Slovenski jezik*, 1938—1941). F. Ramovš je cenil Šolarjevo delo v Inštitutu za slovenski jezik (leksikografsko, načrt opisne slovnice, delo za fonetiko).

Posebno v poljudnoznanstvenih spisih in kritikah, pa tudi v znanstveni izdaji Detelovega zbranega dela, Jakob Šolar uveljavlja tudi svoje literarnoestetske nazore.

Prevajal je iz francoščine.

Ob sedemdesetletnici mu kot še vedno najbolj živemu in jezikoslovno najnaprednejšemu med najstarejšimi učenci F. Ramovša in A. Breznika želimo, da bi še dolgo razmišljal in pisal o slovenski besedi, naj bo z jezikoslovnega ali literarnega stališča.

J. Toporišič